

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

บทนี้จะกล่าวถึงประเด็นต่างๆ ซึ่งเป็นสาระสำคัญสำหรับการดำเนินการวิจัย ดังนี้คือ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การนิยามศัพท์เฉพาะ
3. การวัดตัวแปร
4. ลักษณะของแบบสอบถาม
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ บัณฑิตสตรีทุกคณะจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2534 มีทั้งหมด 1,747 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างในแต่ละคณะดังนี้

1. คณะครุศาสตร์	40 คน	9. คณะวิทยาศาสตร์	38 คน
2. คณะทันตแพทยศาสตร์	14 คน	10. คณะวิศวกรรมศาสตร์	10 คน
3. คณะนิติศาสตร์	20 คน	11. คณะศิลปกรรมศาสตร์	8 คน
4. คณะนิเทศศาสตร์	22 คน	12. คณะเศรษฐศาสตร์	12 คน
5. คณะพาณิชยศาสตร์	62 คน	13. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	6 คน
และการบัญชี (ทุกภาค)		14. คณะสัตวแพทยศาสตร์	2 คน
6. คณะแพทยศาสตร์	16 คน	15. อักษรศาสตร์	46 คน
7. คณะเภสัชศาสตร์	18 คน	16. คณะพยาบาลศาสตร์	40 คน
8. คณะรัฐศาสตร์ (ทุกภาค)	32 คน	(วิทยาลัยสภากาชาดไทย)	

17. คณะพยาบาลศาสตร์ 14 คน

(วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ)

รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน เป็นสตรีทั้งหมด

2. การนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความต้องการ หมายถึง แรงจูงใจที่ทำให้บุคคลอยากได้มาซึ่งสิ่งหนึ่ง และถ้าความต้องการนั้นบุคคลไม่ได้รับการตอบสนองจะเกิดความกดดัน เมื่อกดดันจะทำให้อยู่อย่างไม่เป็นสุข ดังนั้น บุคคลจึงเกิดแรงขับที่จะทำบางสิ่งเพื่อลดความเครียด และมีแรงจูงใจให้บุคคลกระทำการอย่างมีเป้าหมาย แรงจูงใจกับความต้องการจะมีลักษณะเหมือนกันมาก
2. บัณฑิต หมายถึง ผู้มีปริญญา คนไทยใช้เรียกผู้สำเร็จปริญญาสาขาใดสาขาหนึ่ง
3. บัณฑิตสตรีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หมายถึง บัณฑิตสตรีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่จบการศึกษาในปีการศึกษา 2534 ถูกนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ 400 คน
4. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ดำเนินกิจการ ดูแล รักษา ปกครอง ผู้ที่วางแผนจัดรูป และองค์การ สรรหาบุคคลเข้ามาปฏิบัติงานตลอดจนการสรรหาทรัพยากรทุกชนิดเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงาน
5. ระดับความต้องการจะก้าวขึ้นสู่ระดับผู้บริหารของสตรี แบ่งได้ดังนี้
 - 5.1 สตรีที่มีความต้องการจะก้าวขึ้นสู่ระดับผู้บริหารมาก ได้แก่ สตรีที่สามารถทำคะแนนในการตอบแบบสอบถาม อยู่ในช่วง 82-110 คะแนน
 - 5.2 สตรีที่มีความต้องการจะก้าวขึ้นสู่ระดับผู้บริหารปานกลาง ได้แก่ สตรีที่สามารถทำคะแนนในการตอบแบบสอบถาม อยู่ในช่วง 52-81 คะแนน
 - 5.3 สตรีที่มีความต้องการจะก้าวขึ้นสู่ระดับผู้บริหารน้อย ได้แก่ สตรีที่สามารถทำคะแนนในการตอบแบบสอบถาม อยู่ในช่วง 22-51 คะแนน

6. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการในการจะก้าวขึ้นสู่ระดับผู้บริหาร หมายถึง แรงจูงใจหรือความต้องการให้สตรีมีเป้าหมายในการจะก้าวขึ้นสู่ระดับผู้บริหาร

7. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

7.1 สถานภาพสมรส หมายถึง สถานภาพตามความเป็นจริงเกี่ยวกับการสมรสของสตรีโดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ โสด สมรส หย่าร้าง หรือหม้าย

7.2 การศึกษาหลังจบปริญญาตรี หมายถึง การเล่าเรียนฝึกฝนวิชาของสตรีภายหลังจากจบปริญญาตรีจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปแล้ว โดยแบ่งเป็น 5 กลุ่ม คือ

- ไม่ได้ศึกษาต่อ
- กำลังศึกษาต่อในระดับปริญญาโท
- กำลังศึกษาต่อในระดับอื่นๆ (เช่น ประกาศนียบัตร วุฒิบัตร เป็นต้น)
- จบการศึกษาในระดับอื่นๆ แล้ว

7.3 ระดับคะแนนตอนจบปริญญาตรี หมายถึง ระดับแต้มเฉลี่ยในการสอบตลอดระยะเวลาที่บัณฑิตศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีจนจบการศึกษา แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ

- 2.00-2.51
- 2.51-3.00
- 3.01-3.50
- 3.51-4.00

7.4 ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่สตรีได้รู้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในการทำงาน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ

- ยังไม่เคยทำงาน
- ทำงานตั้งแต่ 6-12 เดือน
- ทำงานน้อยกว่า 6 เดือน
- ทำงาน 1 ปีขึ้นไป

7.5 รายได้ หมายถึง ผลประโยชน์หรือเงินทองที่ได้รับ เช่น เงินเดือน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ

- ยังไม่มีรายได้
- 5,001-10,000 บาท
- น้อยกว่า 5,000 บาท
- 10,000 บาทขึ้นไป

7.6 ภูมิหลังทางครอบครัว หมายถึง ประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับครอบครัวของสตรี โดยการวิจัยนี้หมายถึงเฉพาะเรื่องการดำรงตำแหน่งผู้บริหารของสมาชิกในครอบครัวของสตรี โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ เคยมี มี ไม่มี สมาชิกในครอบครัวดำรงตำแหน่งผู้บริหาร

7.7 บทบาททางเพศในการทำงาน หมายถึง การแบ่งแยกแรงงาน การทำงาน โดยผู้ใช้เกณฑ์การแบ่งที่ความเป็นเพศชาย เพศหญิง งานของเพศชายจะเป็นลักษณะหนึ่ง เช่น งานที่ต้องใช้กำลังกาย และกำลังสมอง เป็นงานที่มีเกียรติ ส่วนงานของเพศหญิงจะเป็นลักษณะงานที่ทำภายในบ้าน แม่บ้าน ครู เลขาธุการ เป็นต้น

7.8 บทบาทหน้าที่โดยธรรมชาติ หมายถึง การแบ่งแยกความเป็นชายเป็นหญิง โดยดูจากลักษณะทางกายภาพ ชีวภาพ คือผู้หญิงอ่อนแอ เหมาะสมกับบทบาทความเป็นแม่และแม่บ้าน ผู้หญิงไม่เหมาะสมกับงานเกี่ยวกับธุรกิจ กล่าวคือ จะเป็นลักษณะที่ติดตัวมาแต่กำเนิดและไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ง่ายนัก

3. การวัดตัวแปร

1. ความต้องการของสตรีในการก้าวขึ้นสู่ระดับผู้บริหาร

วัดโดยใช้มาตราวัดของไลเกิร์ต (Likert) เป็นตัวสร้างคำถาม ข้อ 1-22 ในแบบสอบถามส่วนที่ 2 โดยมีคำถามเชิงบวกอยู่ 12 ข้อ ข้อ 1, 2, 4, 5, 7, 10-12, 15, 17-19, 21 คำถามเชิงลบ 10 ข้อ คือ ข้อ 3, 4, 6, 8, 9, 13, 14, 16, 20, 22 แต่ละข้อให้ค่าคะแนนดังนี้

ข้อความเชิงบวกคำตอบ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ได้	5	คะแนน
	เห็นด้วย	ได้	4	คะแนน
	ไม่แน่ใจ	ได้	3	คะแนน
	ไม่เห็นด้วย	ได้	2	คะแนน
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ได้	1	คะแนน
ข้อความเชิงลบที่คำตอบ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ได้	1	คะแนน
	เห็นด้วย	ได้	2	คะแนน
	ไม่แน่ใจ	ได้	3	คะแนน
	ไม่เห็นด้วย	ได้	4	คะแนน
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ได้	5	คะแนน

การจัดกลุ่มระดับความต้องการของสตรีในการจะก้าวขึ้นสู่ระดับผู้บริหาร แบ่งเป็น 3 ระดับดังนี้

1. สตรีมีความต้องการจะก้าวขึ้นสู่ระดับผู้บริหาร มาก
2. สตรีมีความต้องการจะก้าวขึ้นสู่ระดับผู้บริหาร ปานกลาง
3. สตรีมีความต้องการจะก้าวขึ้นสู่ระดับผู้บริหาร น้อย

เกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มข้างต้นมีค่ามาจากค่าคะแนนสูงสุด และต่ำสุดที่เป็นไปได้ ดังนี้
 ค่าคะแนนสูงสุดที่เป็นไปได้ $(5 \times 22) = 110$ คะแนน
 ค่าคะแนนต่ำสุดที่เป็นไปได้ $(1 \times 22) = 22$ คะแนน

จากนั้นก็จัดกลุ่ม แบ่งเป็น 3 ระดับ ซึ่งเป็นคะแนนตามค่าคะแนนสูงสุด-ต่ำสุด ดังนี้

1. สตรีมีความต้องการจะก้าวขึ้นสู่ระดับผู้บริหาร มาก อยู่ช่วงคะแนน 82-110
2. สตรีมีความต้องการจะก้าวขึ้นสู่ระดับผู้บริหาร ปานกลาง อยู่ช่วงคะแนน 52-81
3. สตรีมีความต้องการจะก้าวขึ้นสู่ระดับผู้บริหาร น้อย อยู่ช่วงคะแนน 22-51

2. ความคิดความเชื่อในเรื่องบทบาททางเพศ

2.1 ความคิดความเชื่อในเรื่องบทบาทหน้าที่โดยธรรมชาติ

วัดโดยใช้มาตราวัดของไลเกิร์ต (Likert) เป็นตัวสร้างคำถาม ข้อ 1-8 ในแบบสอบถามส่วนที่ 2 โดยมีคำถามเชิงบวกอยู่ 2 ข้อ ข้อ 1 และข้อ 6 คำถามเชิงลบ 6 ข้อ คือ ข้อ 2-5, 6-8 แต่ละข้อให้ค่าคะแนนดังนี้

ข้อความเชิงบวกคำตอบ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ได้	5	คะแนน
	เห็นด้วย	ได้	4	คะแนน
	ไม่แน่ใจ	ได้	3	คะแนน
	ไม่เห็นด้วย	ได้	2	คะแนน
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ได้	1	คะแนน

ข้อความเชิงลบ คำตอบ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ได้	1	คะแนน
	เห็นด้วย	ได้	2	คะแนน
	ไม่แน่ใจ	ได้	3	คะแนน
	ไม่เห็นด้วย	ได้	4	คะแนน
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ได้	5	คะแนน

การจัดกลุ่มระดับความคิดความเชื่อในเรื่องบทบาทหน้าที่โดยธรรมชาติ แบ่งเป็น 3 ระดับดังนี้

1. มีความคิดความเชื่อในเรื่องบทบาทหน้าที่โดยธรรมชาติ ระดับสูง
2. มีความคิดความเชื่อในเรื่องบทบาทหน้าที่โดยธรรมชาติ ระดับปานกลาง
3. มีความคิดความเชื่อในเรื่องบทบาทหน้าที่โดยธรรมชาติ ระดับต่ำ

เกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มข้างต้นนี้คำนวณจากค่าคะแนนสูงสุด และค่าสุดที่เป็นไปได้ ดังนี้
 ค่าคะแนนสูงสุดที่เป็นไปได้ $(5 \times 8) = 40$ คะแนน
 ค่าคะแนนต่ำสุดที่เป็นไปได้ $(1 \times 8) = 8$ คะแนน

จากนั้นก็จัดกลุ่ม แบ่งเป็น 3 ระดับ ซึ่งเป็นคะแนนตามค่าคะแนนสูงสุด-ต่ำสุด ดังนี้

1. ความคิดความเชื่อในเรื่องบทบาทหน้าที่โดยธรรมชาติ ระดับสูง
อยู่ช่วงคะแนน 30-40
2. ความคิดความเชื่อในเรื่องบทบาทหน้าที่โดยธรรมชาติ ปานกลาง
อยู่ช่วงคะแนน 19-29
3. ความคิดความเชื่อในเรื่องบทบาทหน้าที่โดยธรรมชาติ ระดับต่ำ
อยู่ช่วงคะแนน 8-18

2.2 ความคิดความเชื่อในเรื่องบทบาททางเพศในการทำงาน

วัดโดยใช้มาตราวัดของไลเกิร์ต (Likert) เป็นตัวสร้างคำถามข้อ 9-16 ในแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 โดยมีคำถามเชิงบวก 5 ข้อ คือ 11-15 คำถามเชิงลบ 3 ข้อ คือ ข้อ 9, 10 และ 16 ซึ่งแต่ละข้อให้ค่าคะแนนเหมือนกับการวัดตัวแปรข้อ 2.1 ทุกประการรวมทั้งการ

จัดกลุ่มระดับความคิดความเชื่อในเรื่องบทบาททางเพศในการทำงานก็เหมือนกับระดับความคิดความเชื่อในเรื่องบทบาทหน้าที่โดยธรรมชาติ

เกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มระดับความคิดความเชื่อในเรื่องบทบาททางเพศในการทำงานโดยคำนวณจากค่าคะแนนสูงสุด และต่ำสุด ก็เหมือนข้อ 1 เช่นเดียวกัน เนื่องจาก ข้อคำถามจำนวนเท่ากัน คือ 8 ข้อ ดังนั้น ค่าคะแนนสูงสุดและต่ำสุดออกมาจึงเหมือนกัน รวมทั้ง การจัดช่วงขึ้นคะแนนด้วย

4. ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ มีทั้งหมด 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่ถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ ได้แก่ อายุ, สถานภาพสมรส, การศึกษาหลังจบปริญญาตรี, ประสบการณ์การทำงาน, รายได้ของสตรี, ภูมิหลังทางครอบครัว

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่มุ่งสำรวจ เรื่องความต้องการของสตรีในการจะก้าวขึ้นสู่ระดับผู้บริหาร โดยใช้มาตรวัดของโลเกอร์ต เป็นตัววัด ความคิดเห็นได้ดีที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่มุ่งสำรวจ เรื่อง ความคิดความเชื่อในเรื่องบทบาททางเพศ ซึ่งใช้มาตรวัดของโลเกอร์ต โดยวัดความคิดความเชื่อในเรื่องกับบทบาททางเพศ 2 เรื่อง คือ

1. ความคิดความเชื่อในเรื่องบทบาทหน้าที่โดยธรรมชาติ
2. ความคิดความเชื่อในเรื่องบทบาททางเพศในการทำงาน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ วาสาร ผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษา ส่วนเรื่องกลุ่มตัวอย่างนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ โดยส่งไป 1,000 ชุด เพราะเนื่องจากวิธีการนี้ กลุ่มตัวอย่างอาจตอบกลับมาน้อย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรส่งเพื่อ เพื่อเราจะได้รับกลับมากขึ้นทั้งนี้เพื่อการวิเคราะห์ผลที่ถูกต้อง ที่อยู่ของบัณฑิตสตรีที่นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างนั้นผู้วิจัยได้มาจากหนังสืออนุสรณ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2534 เหตุที่นำวิธีส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ก็เพราะบัณฑิตรุ่นนี้ได้จบการศึกษาไปแล้วเป็นเวลา 2 ปี

แต่ละคนก็ไปปฏิบัติหน้าที่ของตนตามวิชาความรู้ที่เรียนมาประกอบกับความเป็นไปได้ยากที่ผู้วิจัยจะไปสัมภาษณ์บัณฑิตเหล่านี้ด้วยตนเองหรือการใช้วิธีอื่นๆใด เพราะกลุ่มตัวอย่างนี้เป็นบัณฑิตต่างคณะกับผู้วิจัย ไม่มีความรู้จักหรือสนิทสนมกันเลย ดังนั้นผู้วิจัย จึงเห็นว่าวิธีส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์เป็นหนทางที่ดีที่สุด

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าสถิติที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) มาใช้ในการวิเคราะห์สถิติ ดังต่อไปนี้

1. หาค่าไคสแควร์ (Chi-square) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามว่า มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
2. หาค่าความถี่และร้อยละ เพื่อดูลักษณะการแจกแจงของข้อมูลโดยทั่วไป